JEŽEKK
JEZIK ŽUDNJE U KNJIŽEVNOSTI I KULTURI

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Reprezentacije žudnje u pjesništvu Josipa Gujaša Džuretina i Stipana Blažetina

XVIII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup
Pečuh, 16. – 17. listopada 2026.

Funded by the European Union
NextGenerationEU

izv. prof. dr. sc. Sanja Jukić

Polazište istraživanja

- **Okvir:** Svetlana Boym, *The Future of Nostalgia* (2001.): što se događa s pojmom doma kada je osoba trajno izvan matične domovine
- **Korpus:** J. G. Džuretin, *Iz pozadine* (2011.); S. Blažetin, *Na istom kolosijeku* (izbor, 2011.)
- **Pitanje:** kako se manjinsko iskustvo dvostruke odvojenosti, geografske i kulturno-jezične, ogleda u reprezentacijama žudnje?
- **Kronotopska žudnja:** mjesto i vrijeme zajedno konstituiraju izgubljeni dom

Dva tipa nostalgije prema Boym:

1) restorativna: naglašava povratak domu i rekonstrukciju izgubljenog doma

2) refleksivna: povratak neprestano odgađa; žudnja postaje sama sebi cilj, a prostor se temporalizira

→ u oba opusa dominira refleksivna nostalgija: pisanje zamjenjuje povratak

*** poetički raskorak**

Gujaš Džuretin → Podravina je intimna i individualizirana, *imaginarna domovina* (Boym); žudnja je individualna, subjekt je sam pred objektom žudnje

Blažetin → Pomurje ima kolektivniji portretni karakter > prostor pomurske hrvatske zajednice, njezina jezika, antroponima, običaja i kulture uopće; žudnja oscilira između kolektivnog i individualnog

*** poetička sličnost**

→ u Gujaševim tekstovima odvojenost lirskog subjekta od Podravine nije privremena ni slučajna, nego je za lirski subjekt konstitutivna, kao i u onim Blažetinovim tekstovima u kojima subjekt osvješćuje svoju izočnost iz zavičaja kao nepovratnu

Modusi žudnje

1) pasivni (pogled, čekanje): pogledom subjekt prisvaja objekt; žudi se konstituirati kroz žuđeni objekt, no ne nalazeći ga, dolazi do njegove radikalne dezintegracije

2) aktivni (traženje, lutanje): subjektov nemir nesituiranosti; prošlost se traži u realnom prostoru sadašnjosti

3) mentalni (san, nada, zamišljanje): subjekt kreira fiktivne, alternativne prostore u kojima je objekt žudnje idealiziran; vrijeme se projicira u utopijsku budućnost

→ različiti modusi žudnje (npr. čekanje naspram traženja) svjedoče o subjektovu konstitutivnom nedostatku koji se nikada ne može trajno sanirati > različiti modusi = različite strategije kojima subjekt pokušava premostiti temeljni gubitak domovine

Zaključno

> reprezentacije žudnje u obje poetike = odvojenost od domovine nije rezultat osobnog izbora > žudnja je dvostruko kodirana: nostalgija za izgubljenim mjestom i žudnja za nikada posve stečenim

> žudnja se ne može ispuniti ni ugasiti, može se samo ispisati

> akumulacija reprezentacijskih leksema žudnje upućuje na njezinu strukturnu neuhvatljivost i procesnost: žudnja se nikada ne smiruje ni u jednom modalitetu nego stalno traži novi, svaki puta iznova otkrivajući da objekt izmiče iz njezina dosega